

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av arkeologiska fynd från södra Slussplan, Stockholm

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2017

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2017). *Dendrokronologisk analys av arkeologiska fynd från södra Slussplan, Stockholm*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2017:61). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

30 Oktober 2017

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2017:61
Anton Hansson & Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV ARKEOLOGISKA FYND FRÅN
SÖDRA SLUSSPLAN, STOCKHOLM

Uppdragsgivare: Jonas Malmgren, Arkeologikonsult AB, Optimusvägen 14, 19434 Upplands Väsby

Område: Stockholm **Prov nr:** 93410-93435 **Antal Prov:** 25

Dendrokronologiskt objekt: Gröngången rustbädd (93410-93417+93429-93431), dito Norra boden (93432-93435), grundläggning/bryggkonstruktion (93418-93420+93427-93428), stenmur/stenfundament (93421), stenfundament (93422-93424), Mothåll (93425-93426).

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr :	Träd-slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året) S (sommar)	Proveniens A Dalarna B Uppland C Medelpad D Östergötland E Småland
93410	7950	Tall	150	Sp=60, ej W	1773	1773-1803	A
93411	8476:1	Tall	110	Sp=45, ej W	1786	1786-1816	A
93412	8476:2						saknas
93413	8486	Tall	195	Sp=85, ej W	1586	1586-1591	A
93414	8496:1	Tall	96	Sp=36, ej W	1780	1789-1819	A
93415	8496:2	Tall	225	Sp=90, Nära W	1732	1732-1734	A
93416	9061	Tall	56	Sp=35, W	1915	V 1915/16	E
93417	9055	Tall	63	Sp=38, W	1915	V 1915/16	E
93418	9653	Tall	151	Sp=65, Nära W	1847	E V1847/48	B (ev självdöd)
93419	9693	Tall	62	Sp=39, W	1915	V 1915/16	E
93420	9741	Tall	134	Sp=45, ej W	1734	1734-1764	A
93421	13224	Tall	151	Sp=73, ej W	Ej säker	(E 1802)	
93422	13311	Tall	120	Sp=50, ej W	1636	1636-1661	A
93423	13302	Tall	116	Sp=45, W	1799	V 1799/1800	A
93424	13270	Tall	129	Sp=70, W	1801	S 1802	B
93425	1 (4371)	Tall	64	Sp=25, ej W	Ej datering		
93426	1 (4372)	Tall	62	Sp=37, W	1318	V1318/19	”Stockholm-omr”
93427	9454	Tall	85	Sp=45, Nära W	1732	1732-1762	C
93428	9571	Tall	114	Sp=60, W	Ej säker	(V 1835/36)	
93429	13392	Tall	53	Sp=30, W	Ej datering		
93430	13391	Tall	107	Sp=40, ej W	1698	1703-1733	A
93431	13390	Tall	271	Sp=85, ej W	1636	1636-1662	B
93432	13378	Tall	131	Sp=30, ej W	1692	1707-1737	C
93433	13377	Tall	80	Sp=25, ej W	Ej säker	(1636-1666)	
93434	13379	Tall	166	Sp=80, W	1698	V 1698/99	D
93435	13375	Tall	138	Sp=68, Nära W	1748	1748-1770	E

Resultatuppgifter in parentes är inte helt säkra och bör användas med försiktighet.

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Kontext med minsta möjliga antal avverkningstillfällen, årtalen avser påföljande vinterhalvår.

Gröngången rustbädd (93410-93417+93429-93431),

1586-1591

1636-1662

1732-1733

1789-1803

Vinterhalvåret 1915/16 (samtliga prover med dateringen är tagna från samma träd)

Gröngången rustbädd Norra boden (93432-93435),

(1636-1666)

Vinterhalvåret 1698/99

1707-1737

1748-1770

Grundläggning/bryggkonstruktion (93418-93420+93427-93428),

1734-1762

(V 1835/36)

Efter eller vinterhalvåret 1847/48. Trädet uppvisar mycket tunna årsringar. Den kan således vara avverkad långt senare som en ”torrfura”.

Vinterhalvåret 1915/16

Stenmur/stenfundament (93421),

(Efter 1802) osäkert dateringsförslag, dessutom kan det vara mycket efter 1802.

Stenfundament (93422-93424),

1636-1661

Vinterhalvåret 1799/1800

Sommaren 1802

Mothåll (93425-93426)

Vinterhalvåret 1318/19!

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarmed) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Kolumnen längst till höger ger en proveniensbeskrivning, denna är grovt bedömd.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891